

Skatteutskottets betänkande

1980/81: 49

om gasolskatt (prop. 1980/81: 121)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1980/81: 121 att riksdagen antar vid propositionen följande förslag till

1. lag om ändring i lagen (1961: 372) om bensinskatt.
2. lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt.

I propositionen föreslås att förordningen (1964: 352) om gasolskatt slopas och att gasol i stället läggs till de varor som är skattepliktiga enligt lagen (1961: 372) om bensinskatt. Detta innebär bl. a. att skattskyldigheten för gasol flyttas över från de enskilda ägarna av gasoldrivna motorfordon till tillverkare, importörer och vissa förbrukare av gasol. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1981.

Lagförslagen har följande lydelse:

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961: 372) om bensinskatt

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ samt 7 § 1 mom. lagen (1961: 372) om bensinskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna lag erläggas särskild skatt (bensinskatt) för

a) bensin, *annan än* kemiskt ren bensin, *ävensom* andra motorbränslen, som *innehålla* minst 70 viktprocent bensin (ur tulltaxenummer 27.10); *samt*

b) metylalkohol (metanol), etylalkohol (etanol), *propylalkohol, isopropylalkohol och andra än under a) avsedda blandningar*, som *innehålla sådana alkoholer* (ur tulltaxenummer 22.08, 29.04 och 38.19), allt under förutsättning att varorna *äro* avsedda för användning till motordrift (motoralkohol).

Skatt skall dock *icke* utgå för mineraloljeprodukt, som *införes* till riket för att vid *oljeraffinaderi* användas uteslutande *såsom* råvara vid tillverkning av bensin. Skatt skall *ej* heller utgå för bensin, som är avsedd för annat ändamål än motordrift, eller motoralkohol, när *varan tillhandahålles i särskild förpackning* om högst en liter.

Föreslagen lydelse

1 §

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna lag erläggas särskild skatt (bensinskatt) för

a) bensin, *utom* kemiskt ren bensin, *och* andra motorbränslen, som *innehåller* minst 70 viktprocent bensin (ur tulltaxenummer 27.10);

b) metylalkohol (metanol), etylalkohol (etanol) *och högre alkoholer, etrar av metanol och etanol samt andra än under a) avsedda blandningar, som innehåller sådana alkohol eller eter* (ur tulltaxenummer 22.08, 29.04, 29.08 och 38.19), allt under förutsättning att varorna *är* avsedda för användning till motordrift (motoralkohol); *samt*

c) *gasol, varmed avses varor som helt eller till huvudsaklig del består av petroleumgaser eller andra gasformiga kolväten och som har kondenserats till vätska (ur tulltaxenummer 27.11 och 38.19).*

Skatt skall dock *inte* utgå för mineraloljeprodukter, som *införes* till landet för att vid *oljeraffinaderier* användas uteslutande *som* råvara vid tillverkning av bensin. Skatt skall *inte* heller utgå för bensin, som är avsedd för annat ändamål än motordrift, eller för motoralkohol, när *varorna tillhandahålls i särskilda förpackningar om högst en liter. Vidare skall skatt inte utgå för gasol som med hänsyn till försäljningsform, kvantitet eller förpackning har karaktär av butiksvara.*

¹ Lagen omtryckt 1975: 274. Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 274.

Nuvarande lydelse

Vad i denna lag stadgas om bensin skall hava avseende å samtliga i första stycket angivna skattepliktiga varuslag.

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i denna lag om bensin gäller, om annat inte sägs, samtliga de varuslag som är skattepliktiga enligt första stycket.

2 §²

Skatten utgår med en krona tretton öre per liter. För metanol, etanol, propylalkohol och isopropylalkohol utgår dock skatten med trettonio öre per liter. Ingår alkohol som nu har sagts i blandning som avses i 1 § första stycket a) eller b) utgår skatten för den inblandade alkoholen med trettonio öre per liter och med en krona tretton öre per liter för blandningen i övrigt.

Skatten beräknas efter varans fakturerade volym. I denna skall dock *icke* inräknas smörjolja som tillsatts bensin för motordrift. Kan skatten *icke* beräknas på sådant sätt eller sker faktureringen *annorledes* än enligt vedertagna grunder, *äger* beskattningsmyndigheten fastställa grunder för beräkning av volymen.

Skatten utgår med 1 krona 13 öre per liter, om annat inte sägs i andra eller tredje stycket.

För metanol, etanol och högre alkoholer samt för etrar av metanol och etanol utgår skatten med 39 öre per liter. Ingår sådan alkohol eller eter i en sådan blandning som avses i 1 § första stycket a) eller b) utgår skatten för den inblandade alkoholen eller etern med 39 öre per liter och med 1 krona 13 öre per liter för blandningen i övrigt.

För gasol utgår skatten med 29 öre per liter.

Skatten beräknas efter varans fakturerade volym. I denna skall dock *inte* inräknas smörjolja som *har* tillsatts bensin för motordrift. Kan skatten *inte* beräknas på sådant sätt eller sker faktureringen *inte* enligt vedertagna grunder, *får* beskattningsmyndigheten fastställa grunder för beräkning av volymen.

7 §

1 m o m. I deklaration *må* avdrag göras för bensin, som

a) förvärvats för återförsäljning eller förbrukning i egen rörelse och för vilken skattskyldighet tidigare inträtt,

b) återtagits i samband med återgång av köp,

c) förbrukats eller försållts för förbrukning för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg,

d) förbrukats eller försållts för förbrukning för framdrivande av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller för varmkörning eller provkörning av luftfartygs motor,

e) förbrukats eller försållts för förbrukning, i samband med fabriksmässig tillverkning av motorer, för avprovning av motorer å provbädd eller å annan dylik anordning utan att transportmedel därvid framföres,

f) förbrukats eller försållts för förbrukning för annat tekniskt än-

1 m o m. I deklaration *får* avdrag göras för bensin, som *har*

f) förbrukats eller försållts för förbrukning för annat tekniskt ända-

²Senaste lydelse 1980:1084.

Nuvarande lydelse

damål än motordrift dock ej för framställning av vara som är lämpad eller avsedd för motordrift eller förpackats eller försålts för att förpackas i sådan särskild förpackning om högst en liter som avses i 1 § andra stycket,

g) av den skattskyldige eller för hans räkning utförts ur riket eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att förbrukas där,

h) försålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs till bristande betalning från köpare,

i) förbrukats eller försålts för förbrukning vid produktion av skattepliktig elektrisk kraft.

Föreslagen lydelse

mål än motordrift, om annat inte framgår av andra stycket,

Avdrag enligt första stycket f) får inte göras för

1. bensin som har använts för framställning av vara som är lämpad eller avsedd för motordrift,

2. bensin som avses i 1 § första stycket a) och som är avsedd för annat ändamål än motordrift, eller motoralkohol, när varan har förpackats eller försålts för att förpackas i särskild förpackning om högst en liter,

3. gasol som med hänsyn till försäljningsform, kvantitet eller förpackning har karaktär av butiksvara.

Har skattskyldighet inträtt för en vara som avses i andra stycket 2 eller 3 får avdrag ändå göras enligt första stycket f).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981, då förordningen (1964: 352) om gasolskatt upphör att gälla.

Den som vid utgången av juni 1981 är skattskyldig enligt den upphävda förordningen skall lämna deklaration enligt denna för den beskattningsperiod som går till ända den 30 juni 1981.

Den upphävda förordningen tillämpas fortfarande i fråga om förhållanden som hänförs till tiden före den 1 juli 1981.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt

Härigenom föreskrivs att 4 och 5 §§ lagen (1957: 262) om allmän energiskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

I denna lag avses med bensen *samtliga i 1 § förordningen om bensinskatt angivna skattepliktiga varuslag* och med gasol vara, för vilken skatt skall erläggas enligt förordningen om gasolskatt. Bestämmelserna i nämnda förordningar skola, där ej annat följer av 5 §, äga motsvarande tillämpning jämväl å allmän energiskatt å bensen och gasol.

I denna lag avses med bensen *de varor som är skattepliktiga enligt 1 § första stycket a) och b) lagen (1961: 372) om bensinskatt* och med gasol vara *som anges i 1 § första stycket c) nämnda lag. Bestämmelserna i den lagen skall, om inte annat följer av 5 §, tillämpas även på allmän energiskatt på bensen och gasol.*

5 §²

Energiskatt utgår på bensen, utom i fall som avses i andra stycket, med 34 öre per liter och på gasol med 53 öre per liter. *I fråga om buss, vars tjänstevikt överstiger tretusen kilogram, skall skatten på gasol dock utgå med 48 öre per liter.*

Energiskatt utgår på bensen, utom i fall som avses i andra stycket, med 34 öre per liter och på gasol med 53 öre per liter.

För bensen, som används för framställning av stadsgas, skall skatten utgå med 1,6 öre per liter. I fråga om energiskatt på sådan bensen skall i övrigt gälla vad i denna lag stadgas om andra bränslen än bensen och gasol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

Den som vid utgången av juni 1981 är skattskyldig enligt förordningen (1964: 352) om gasolskatt skall lämna deklaration för allmän energiskatt för den beskattningsperiod som går till ända den 30 juni 1981 enligt de äldre bestämmelserna.

De äldre bestämmelserna tillämpas fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 juli 1981.

¹ Lagen omtryckt 1975: 272. Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 272.

² Senaste lydelse 1980: 677.

Motioner

I detta sammanhang behandlar utskottet följande motioner.

1980/81: 291 av Martin Olsson (c).

I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om beskattning av terrängskotrar med möjlighet till undantag för dem som erfordras för näringsverksamhet eller speciell bostadsort.

1980/81: 502 av Stina Eliasson (c) och Margit Odelsparr (c).

I motionen hemställs att riksdagen beslutar om sådan ändring i vägtrafikskatteförordningen att gengasdrivet fordon undantas från kilometer-skatt.

1980/81: 1532 av Anna Eliasson (c) och Pär Granstedt (c).

I motionen hemställs

1. att riksdagen hos regeringen hemställer om snara förslag till nödvändiga lagändringar för att bereda kommunerna möjligheter att avgiftsbelägga biltrafik i tätort enligt vad som i motionen anförts,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen i övrigt anförts.

1980/81: 1896 av Rolf Sellgren (fp).

I motionen hemställs — med hänvisning till motion 1895 — att riksdagen hos regeringen anholder om förslag i syfte att ge kommunerna rätt att själva bestämma över en fordonsavgift för bilisterna inom respektive kommun.

Utskottet

Förslaget i propositionen innebär att den nuvarande särskilda gasolskatten, som medför skattskyldighet för alla som förbrukar gasol för motor-drift, avvecklas och ersätts med bestämmelser i bensinskattelagen om skatt på gasol i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu gäller för bensin. Skattskyldigheten förs därvid över från förbrukarna till främst tillverkare och importörer av gasol, vilket medför betydande förenklingar för förbrukarna. Bakgrunden till förslaget är närmast den försöksverksamhet med ökad gasolanvändning vid taxitrafik som bedrivs i samarbete med bl. a. ett av de stora oljebolagen. I övrigt föreslås i propositionen endast vissa ändringar av närmast redaktionell karaktär i fråga om motoralkoholerna.

Förslaget har inte mött några invändningar, och utskottet som finner det innebära välmotiverade förenklingar, tillstyrker bifall till propositionen.

I detta sammanhang behandlar utskottet också några motioner från den allmänna motionstiden där andra frågor rörande vägtrafikbeskattningen tas upp.

I motion 291 begär Martin Olsson (c) förslag om en beskattning av terrängskotrar. Han vill utforma denna som en fordonsskatt men av moti-

veringen framgår att motionären anser att den närmast bör ses som en form av lyxskatt på skotrar som enbart används för nöjeskörning och rekreation. Åtgärden motiveras med statsfinansiella skäl men motionären pekar också på skotrarnas störande effekter på människor och djurliv och på de markskador som körningen förorsakar.

Utskottet vill inte bestrida att det i och för sig är möjligt att utan större svårigheter införa en beskattning av skotrar men finner det svårt att motivera en sådan åtgärd utan att samtidigt skärpa beskattningen av alla andra umbärliga varor. När det gäller fordonsskatten vill utskottet också erinra om att vägtrafikskatteutredningen föreslagit att denna skall avvecklas för bensindrivna motorfordon och ersättas med höjd bensinskatt. Genomförs detta förslag innebär det att skotrarna belastas med fordonsskatt på samma sätt som de redan nu belastas med bensinskatt utan att dock kunna ta vägnätet i anspråk. De olägenheter som skotrarna eventuellt vållar bör motverkas genom bestämmelser i terrängtrafikkungörelsen och inte genom beskattningsåtgärder som knappast kan väntas påverka sådana förhållanden.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 291.

I fråga om det av Stina Eliasson och Margit Odelsparr (båda c) i motion 502 framförda yrkandet om undantag från kilometerskatt för gengasdrivna fordon kan utskottet fatta sig kort eftersom samma yrkande behandlades av riksdagen under 1980. Utskottet hänvisade då till att frågan skall utredas av energiskattekommittén och med samma motivering avstyrker utskottet bifall till den nu föreliggande motionen.

Utskottet behandlar slutligen två motioner om åtgärder mot bilismen i tätorter. Anna Eliasson och Pär Granstedt (båda c) begär i motion 1532 förslag om lagändringar för att ge kommunerna möjligheter att avgiftsbelägga biltrafik i tätort och Rolf Sellgren (fp) för fram ett motsvarande yrkande i motion 1980/81: 1896. Tanken på kommunala bilskatter är inte ny utan har behandlats av riksdagen vid flera tillfällen med anledning av motioner som hänvisats till trafikutskottet. Bakgrunden till de aktuella yrkandena är närmast att trafikpolitiska utredningen föreslog bl. a. sådana åtgärder i förening med skärpta parkeringsbestämmelser för att begränsa tätortstrafiken. När trafikutskottet under våren 1980 behandlade ett motsvarande motionsyrkande erinrade utskottet (TU 1979/80: 18) om att riksdagen till viss del godtagit utredningsförslaget genom de då antagna bestämmelserna om försök med boendeparkering på gatumark. Trafikutskottet erinrade vidare om att regeringen tillkallat en särskild utredningsman för att lägga fram förslag till program för samordnade statliga insatser på trafikområdet i Stockholmsregionen. De i motionen framförda synpunkterna beträffande bilismen i tätort kunde enligt trafikutskottets mening i väsentlig utsträckning anses tillgodosedda genom direktiven för denna utredning. Riksdagen avslag motionen på trafikutskottets hemställan.

Skatteutskottet kan i huvudsak ansluta sig till trafikutskottets bedöm-

ning av detta ärende. Frågan om införande av s. k. trängselskatt på tätorts-
trafiken har diskuterats i olika sammanhang utan att någon från praktiska
synpunkter godtagbar lösning har kunnat presteras. Det får under sådana
förutsättningar anses mindre sannolikt att den nu pågående utredningen i
första hand kommer att rekommendera åtgärder av denna karaktär. I
avvaktnen på resultatet av utredningens överväganden finner utskottet inte
skäl förorda några beskattningsåtgärder i fråga om tätortstrafiken. Med
hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna 1532
och 1896.

Utskottet hemställer

1. *beträffande proposition 1980/81: 121*
att riksdagen med bifall till propositionen antar de därvid fogade
förslagen till
 - a. lag om ändring i lagen (1961: 372) om bensinskatt,
 - b. lag om ändring i lagen (1957: 262) om allmän energiskatt,
2. *beträffande beskattning av terrängskotrar*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 291,
3. *beträffande undantag från kilometerskatt för gengasdrivna for-
don*
att riksdagen avslår motion 1980/81: 502,
4. *beträffande kommunal beskattning av tätortstrafik*
att riksdagen avslår
 - a. motion 1980/81: 1532,
 - b. motion 1980/81: 1896.

Stockholm den 10 april 1981

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson
(c)*, Valter Kristenson (s), Rune Ångström (fp), förste vice talmannen
Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg i Hofers (s), Tage Sundkvist (c),
Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Curt Boström (s), Bo Forslund (s),
Wilhelm Gustafsson (fp)*, Egon Jacobsson (s)* och Rolf Andersson (c)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.